

Vlaamse Overheid
Agentschap voor Natuur en Bos
Regio Zandig Vlaanderen

Faunabeheerplan Drongengoed

Voorwoord

Het jachtterrein Drongengoed is gelegen te Aalter en Maldegem en is ongeveer 660ha groot, waarvan 472ha Drongengoedbos van het Agentschap voor Natuur en Bos is en 188ha militair domein. Het Agentschap koopt mogelijk in de onmiddellijke omgeving nog percelen aan de komende jaren. Deze zullen dan, van zodra het jachtrecht aan het Agentschap toebehoort, worden toegevoegd aan het jachtplan zodat ze nadien mee kunnen ingeschakeld worden in dit faunabeheerplan.

Het Drongengoed is gelegen in de beheerregio Zandig Vlaanderen. Het is het grootste ANB-domein in de provincie Oost-Vlaanderen en kent een intensief recreatief gebruik. Het Drongengoedcomplex bevat naast het Drongengoed ook het domein in beheer bij Natuurpunt, nl het Maldegemveld. Het faunabeheerplan omvat enkel het Drongengoed. Na een eerste driejarige periode werd het faunabeheer geëvalueerd in 2025 en werd vastgesteld dat heel wat damwild zich terugtrok in Maldegemveld van Natuurpunt en in Drongengoed West, waar niet werd gejaagd. Daarom werd beslist op de stuurgroep in 2025 om het te bejagen gebied uit te breiden met Maldegemveld en ook Drongengoed West, dat tot op heden niet werd bejaagd omwille van de (extensieve) recreatie, toch mee op te nemen. Vanaf 2026 zullen daar ook hoogzitten worden geplaatst. Het jachtterrein met nr 20000468 wordt dan 728 ha groot.

1.1 Biotopbeschrijving; oppervlakte en kwaliteit van het leefgebied

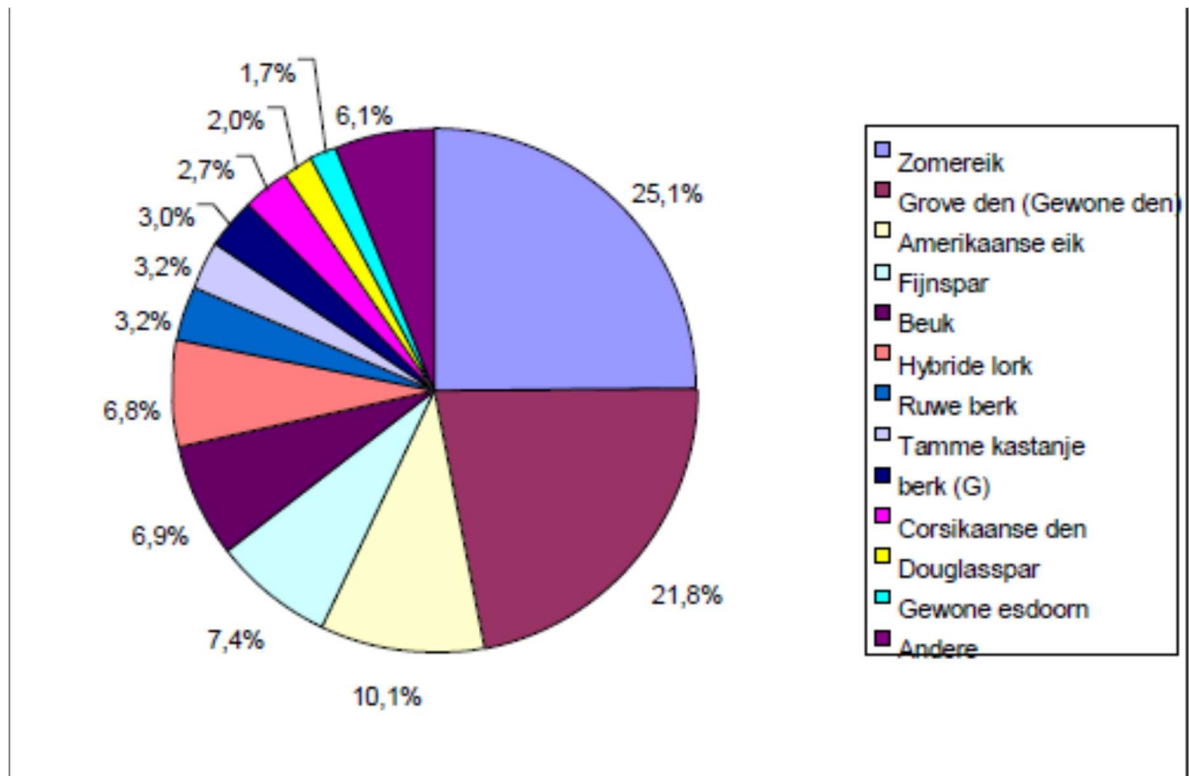
1.1.1 Actuele situatie

Het jachtterrein Drongengoed (Drongengoedbos en militair domein) bevindt zich in de geografische streek “Zandig Vlaanderen” en maakt deel uit van de cuesta van Oedelem – Zomergem. De bodem bestaat uit zand met een ondiepe kleilaag die op bepaalde plekken dagzoomt. Deze afwisseling van zand- en kleilagen weerspiegelt zich in de bodemvochtigheid van het gebied. Bossen en heide worden afgewisseld door permanente en tijdelijke graslanden en akkers. Naast intensieve landbouwteelten zijn er ook in de omgeving percelen in gebruik als boomkwekerij. Het landschap bevat nog bomenrijen, houtkanten en verschillende poelen met een bijzondere ecologische waarde.

Het Drongengoedbos heeft in 2012 volgende samenstelling:

- 21% naaldhoutbestanden (>80% naaldhout)
- 45% loofhoutbestanden (>80% loofhout)

- 6% loofhout (50-80%) + naalddhout
- 9% naalddhout (50 – 80%) + loofhout
- 13% permanent open plekken met natuurgericht beheer

Grafiek 1 Procentueel aandeel van de boomsoorten volgens grondvlak in Drongengoedbos

En volgende leeftijdsverdeling:

Jonger dan 40 jaar in 2012: 22%

Ouder dan 40 jaar in 2012: 50%

Ongelijkjarig : 23%

Tweevoudig hooghout: 5%

Het grootste deel van het gebied bevindt zich binnen de grenzen van het afgebakend Habitatrichtlijngebied BE 2300005 "Bossen en heiden van Zandig Vlaanderen: oostelijk deel.

Voorkomende habitats zijn:

- Droge Europese heide (4030)
- Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems(6230)
- Laaggelegen schraal hooiland (6510)
- Atlantische zuurminnende beukenbossen (9120)

- Subatlantische en midden-Europese wintereikenbossen of eikenhaagbeukenbossen (9160)
- Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior*
- Oude zuurminnende bossen met Zomereik op zandvlakten (9190)

Zuurminnend Zomereiken-Beukenbos is het meest voorkomend habitatype, het Eiken-Haagbeukenbos is beperkt aanwezig. Van broekbos zijn slechts relictten aanwezig. In 2012 waren ook van heide slechts relictten aanwezig.

Soorten: kamsalamander en vleermuizen.

Bosverjonging in de periode 2009 – 2012 (inventarisatie nav het opstellen van de beheerplannen):

De meest voorkomende soorten in de verjonging voor het militair domein van Ussel zijn: Tamme kastanje (35%). Amerikaanse eik (30%) en Amerikaanse Vogelkers (15%). Het percentage aan zaailingen van exoten bedraagt 80%. In Drongengoedbos is het aandeel zaailingen van Amerikaanse eik 70%.

De struiklaag bevat ongeveer 25% exoten.

1.1.2 Beheer van het biotoop

Kader: Europese richtlijnen en Vlaams beleidskader, vertaald in beheerplannen Drongengoedbos en Beheerplan Militair domein.

Beheerdoelen:

- Uitbreiden habitatwaardig bos
- Natuurlijke processen als uitgangspunt, met maximaal stimuleren van natuurlijke verjonging.
- Creëren boomrijke heide aansluitend op het natuurreservaat Maldegemveld met verbinding naar militair domein.

In het goedgekeurde bosbeheerplan voor Drongengoedbos wordt reeds vermeld dat jacht mogelijk een optie is, maar er is in 2012 nog geen sprake van problemen met soorten als damhert of ree in het kader van het behalen van de vooropgestelde doelen en de te hanteren maatregelen zoals hoger vermeld. Bepantingen kunnen op dat moment worden uitgevoerd zonder wilbescherming. Wel wordt in het beheerplan vooropgesteld dat de populatie Damherten best wordt beperkt tot ongeveer 40 dieren. In het beheerplan van het militair domein (2009) wordt vermeld dat damherten op dat

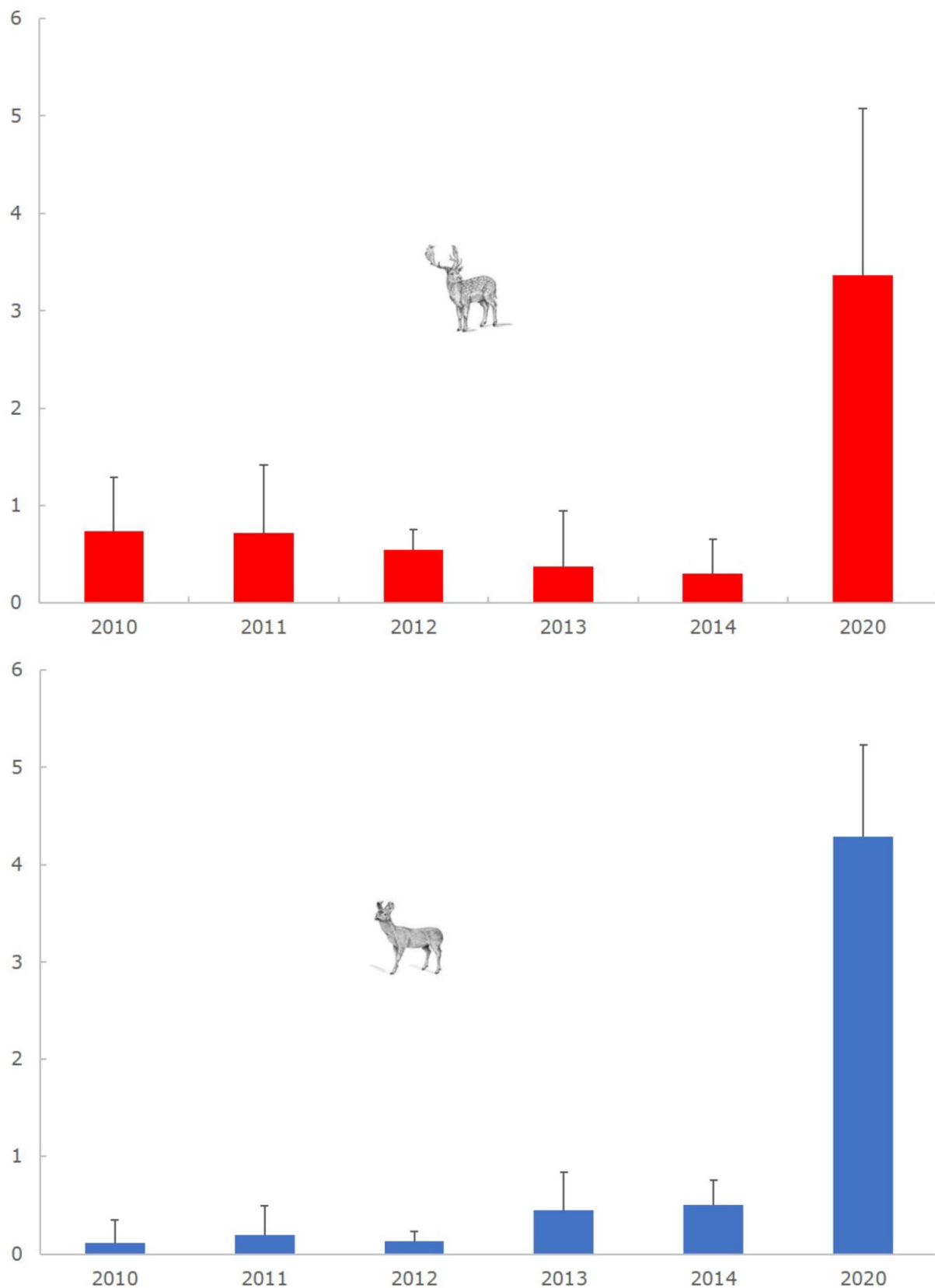
moment geen ecologische schade veroorzaken, maar dat beheer nodig is indien toch schade optreedt. Het voorkomen van verkeersongevallen wordt wel vermeld.

Toch wordt de beheerder sinds 2018 geconfronteerd met bosaanplantingen die mislukken door het afvreten van de aangeplante boompjes door het wild. Vanaf 2020 werden dan ook aanplantingen beschermd tegen wildschade door het plaatsen van gezamenlijke rasters, o.m. reeblock (houten raster).

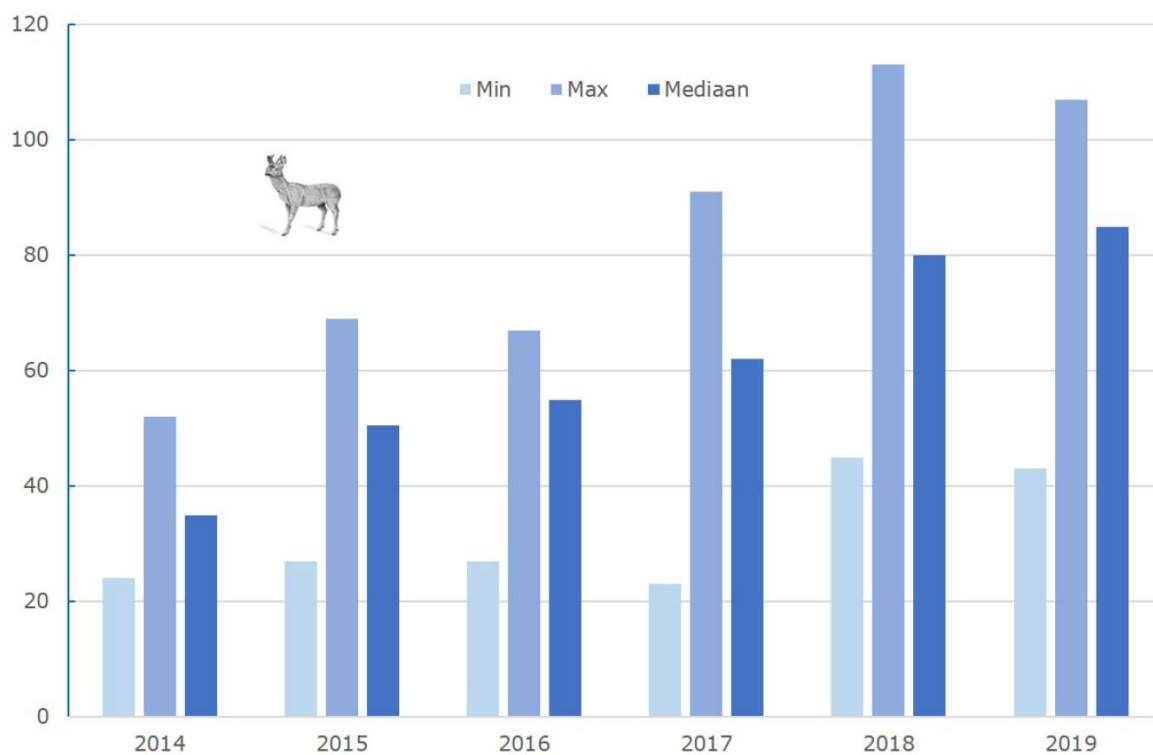
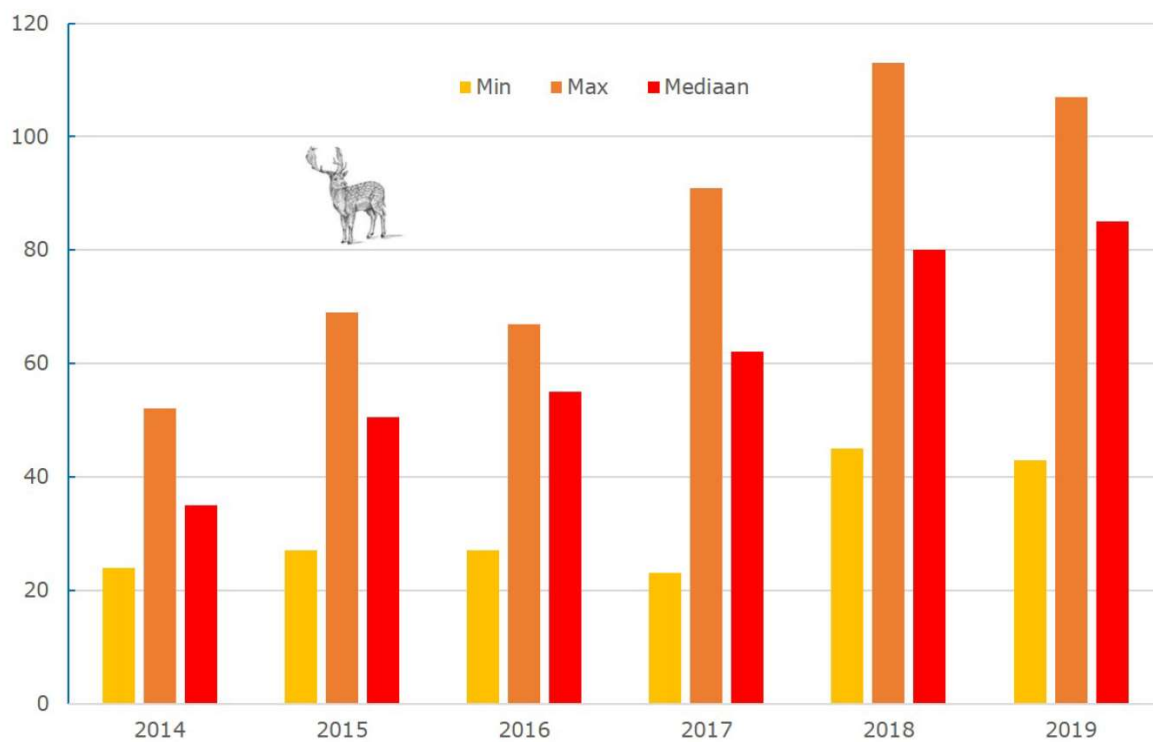
1.2 Populatiebeheer

1.2.1 Actuele situatie/evolutie

De tellingen in het gebied werden georganiseerd in de periode 2010 – 2014 voor wat betreft tellingen van ree en damhert op vaste tracé's te voet. In 2020 en 2021 werden deze tellingen opnieuw uitgevoerd. De tellingen zijn alvast voor reeën een algemeen aanvaarde methode voor het vaststellen van tendensen in de aantallen. De tellingen per fiets werden uitgevoerd in de periode 2014 – 2019.

Grafiek 2: Kilometerindices (KI) met hun standaarddeviaties voor de wandeltrajecten. Boven: KI voor damhert, Onder: KI voor ree. De foutenbalken tonen de standaarddeviatie.

Grafiek 3: minimum en maximum aantal waarnemingen per jaar bij wekelijkse tellingen, en de mediaan per jaar, voor de fietstellingen uitgevoerd door de vrijwilligers. Boven: damhert; onder: ree

Uit de tellingen volgt dat de populatie damherten sterk is aangegroeid en de populatie reeën zeer sterk is gegroeid. Bovendien blijven beide nog steeds groeien, wat door de nog te verwerken gegevens van 2021 wordt bevestigd.

1.2.2 Beheerdoelen

1.2.2.1 Beleidsvisie ANB Damherten goedgekeurd door de directieraad op 15 april 2016:

ANB wenst de verdere verspreiding van het damhert in Vlaanderen te voorkomen. ANB erkent echter dat de soort in het Drongengoedbos in Oost-Vlaanderen een leefbare populatie heeft ontwikkeld en dat deze populatie bepaalde recreatieve waarde heeft. In die zin wordt een onderscheid gemaakt tussen de gebieden die waar zich een leefbare populatie heeft ontwikkeld en de gebieden waar dit niet het geval is.

In de gebieden waar een leefbare populatie voorkomt wordt de soort beheerd zodat:

- *de populatie niet groter wordt;*
- *schade beperkt blijft: zowel ecologische, landbouwschade als verkeersongevallen ;*
- *de geografische verspreiding van de populatie niet uitbreidt.*

Dit veronderstelt een actief beheer van de soort binnen en buiten de ANB domeinen. Het actief beheer is erop gericht dat de belevingswaarde minimaal leidt onder dit beheer. Belangrijk is dat bij het beheer duidelijke doelstellingen worden afgesproken en dat er voldoende aandacht gaat naar communicatie.

1.2.2.2 Wetenschappelijk informatierapport ter voorbereiding van beheerplan grofwild voor Drongengoed.

Er zitten al enkele jaren damherten in het Drongengoed en hun aantal blijft toenemen. Voor veel mensen zijn deze dieren een reden om het gebied te bezoeken. Daarnaast wordt het gebied ook gekenmerkt door een toenemende populatie reeën. Het Agentschap Natuur en Bos (ANB) streeft ernaar een evenwicht te vinden tussen het behoud van de populaties van beide soorten en hun positieve impact, en het beperken van de negatieve gevolgen op het Drongengoed en zijn directe omgeving.

Het INBO bracht de mogelijke beheerdoelstellingen en -maatregelen in kaart. Het baseerde zich daarbij op de basisprincipes van gestructureerde besluitvorming (SDM), rapid prototyping en adaptief impact beheer. Zo analyseren we ook de mogelijke gevolgen van de verschillende opties.

SDM is een wetenschappelijk onderbouwde aanpak die toelaat beslissingsprocessen op te delen in verschillende stappen:

1. afbakenen van het beslissingsvraagstuk
2. in kaart brengen van de doelstellingen
3. inventariseren van mogelijke beheeracties
4. analyseren van de gevolgen van alle mogelijke opties
5. afwegen van de voor- en nadelen van mogelijke beheersscenario's
6. een keuze maken voor het beheer
7. implementatie, monitoring en bijsturing

Door het proces op te delen in deze stappen wordt ook duidelijk waar er technische en wetenschappelijke kennis ingebracht wordt en in welke stappen waardenkeuzes gemaakt worden. Door dit proces transparant en samen met de betrokken belanghebbenden en de uiteindelijke beslissingsnemer te doorlopen, is ook later steeds duidelijk wie in welke stap bepaalde keuzes maakte of beslissingen nam en waarom.

De scope van het beslissingsvraagstuk bakenden we af als “Het uitwerken van een adaptief impactbeheer van damherten en reeën in de domeinen van ANB en de terreinen van Defensie die ANB beheert binnen de perimeter van het Drongengoed”.

Het INBO inventariseerde de mogelijke belanghebbenden en stelde een lijst op van mogelijke beheerdoelstellingen en -maatregelen. Deze toetsten we vervolgens af met deze belanghebbenden in een eerste overleg. Dat resulteerde in een lijst van 11 beheerdoelstellingen:

- ✓ minimaliseren van schade aan naburige land- en bosbouw
- ✓ minimaliseren van het aantal verkeersongelukken
- ✓ minimaliseren van de ongewenste impact op andere dier- en plantensoorten in het Drongengoed en aangrenzende natuurgebieden
- ✓ minimaliseren van het risico op het verdwijnen van de lokale populaties van beide soorten
- ✓ maximaliseren van de gewenste ecologische impact van ree en damhert op het gebied
- ✓ maximaliseren van de mogelijkheid om reeën en damherten te observeren
- ✓ minimaliseren van de kans op uitbreiding van de populatie damherten buiten het Drongengoedcomplex
- ✓ minimaliseren van de beheerkosten voor de terreinbeheerder

- ✓ minimaliseren van de beheerkosten voor derden buiten het Drongengoed
- ✓ minimaliseren van onnodige dierenleed
- ✓ maximaliseren van betrokkenheid en samenwerking met lokale belanghebbenden

Vertrekkend van deze 11 beheerdoelstellingen en de lijst van mogelijke beheermaatregelen ontwikkelde het INBO vervolgens 15 mogelijke beheerstrategieën. Die bestaan telkens uit een combinatie van beheermaatregelen. Voor elk van die strategieën analyseerden we de mate waarin ze invulling geven aan de verschillende beheerdoelstellingen. Het resultaat van deze analyse stelden we voor aan dezelfde groep belanghebbenden op een tweede overleg.

Dit volledige SDM-proces gaf volgende conclusies:

- ✓ De verschillende betrokken partijen zijn het erover eens dat de netto-impact van de toegenomen ree- en damhertpopulaties op dit moment te hoog is en maatregelen nodig zijn om de balans tussen de positieve en negatieve gevolgen van de aanwezige populaties te verbeteren.
- ✓ Op dit moment zijn er geen aanwijzingen dat de populatiegroei van een van beide populaties vertraagt. Zonder beheer zullen de populaties dus verder toenemen en hun impacts blijven stijgen.
- ✓ Voor de damherten liggen de populatiedichtheden waarop densiteitsafhankelijke mechanismen de groei zouden kunnen vertragen, ver boven de populatiedichtheden waarop de negatieve impacts op het ecosysteem nog aanvaardbaar zijn.
- ✓ Een beheerstrategie waarbij het volledige gebied afgerasterd wordt in combinatie met een afschot van ree en damhert binnen het raster, om de interne negatieve impact onder controle te houden, wordt als niet wenselijk beschouwd.
- ✓ Ook het afrasteren van de N44 om verkeersongelukken te vermijden staat op dit moment niet op de agenda. Wel wordt een apart overleg ingepland om te kijken welke quick-wins er mogelijk zijn in het kader van verkeersveiligheid.
- ✓ Ter bescherming van kwetsbare vegetaties en bosverjonging zal verder ingezet worden op het plaatsen van rasters en plantsoenbescherming in het gebied.
- ✓ Het gebied blijft opgedeeld in zones die minder of niet toegankelijk zijn voor recreanten en zones die een hogere recreatiedruk ondergaan.
- ✓ De uiteindelijke beheerkeuzes en hoe die tot stand zijn gekomen, wordt aan het brede publiek uitgelegd.

- ✓ Over de inzet en haalbaarheid van immunocontraceptie of andere vormen van geboortecontrolle bij vrijlevende populaties ree en damhert bestaan nog zeer veel vragen en kennislacunes. Op dit moment zouden deze pistes enkel toegepast kunnen worden onder de vorm van een wetenschappelijk experiment. Er is bij de betrokken belanghebbenden geen draagvlak voor het opstarten van het proces nodig voor een dergelijk wetenschappelijk experiment.
- ✓ Het afvangen van damherten en verplaatsen ervan naar andere gebieden is niet wenselijk. Het brengt daarnaast ook de nodige risico's met zich mee voor mens en dier.
- ✓ Voor damhert lijkt het jaarlijks toepassen van één of meerdere korte perioden van jacht (intervaljacht) in de winter/voorjaar de beste optie voor het bereiken van de nagestreefde ecologische en maatschappelijke doelstellingen voor het gebied.
- ✓ Voor ree lijkt de meest wenselijke optie een afschotperiode voor reegeiten en reekitsen te laten samenvallen met de kortlopende afschotperioden voor damhert in de winter/voorjaar. Op die manier wordt de grootste impact bereikt op de aanwezige reepopulatie met een zo klein mogelijke verstoring van andere soorten of recreatie.
- ✓ Dit gecombineerd afschot van damhert en ree wordt best uitgevoerd binnen een kader van een 3-jaren plan. De resultaten daarvan worden telkens na drie jaar geëvalueerd.
- ✓ Eens een lager populatieniveau bereikt, zal jaarlijks ingrijpen op de populatie nodig zijn om dat niveau te behouden. Er zijn geen oplossingen die gebaseerd zijn op een eenmalige ingreep.
- ✓ Voor het opvolgen, evalueren en bijsturen van het adaptief impact beheer is een goed onderbouwde monitoring cruciaal. Aan het INBO werd gevraagd hiervoor een voorstel uit te werken.
- ✓ Afstemming van het afschot en dataverzameling tussen ANB en de omliggende wildbeheereenheden en jachtgebieden zal nodig zijn om een goed inzicht te krijgen in de wisselwerking tussen de gebieden voor wat betreft de effecten van het beheer van beide soorten.

Door middel van een wetenschappelijke onderbouwde aanpak, namelijk SDM, brachten we de vragen en bezorgdheden van de verschillende belanghebbenden in kaart en werd de beschikbare informatie en kennis samengebracht, geanalyseerd en teruggekoppeld in een iteratief proces met diezelfde belanghebbenden. Deze werkwijze vormt de basis voor een onderbouwd en gedragen beheervoorstel van de ree- en damhertpopulatie in het Drongengoed. Conform de basisprincipes van adaptief impactbeheer moet het beheer samengaan met een monitoring van de inspanningen en de resultaten ervan. De resultaten van deze monitoring moeten toelaten de bestaande kennislacunes op termijn weg te werken en het beheer te evalueren en indien nodig te optimaliseren.

Doelstelling: 'Het duurzaam behoud van een populatie reeën en damherten waarbij een gezonde populatie van beide soorten blijft bestaan en de verschillende ecosysteemfuncties van het boscomplex

gewaarborgd blijven. Hierbij moet de kans om de dieren te observeren voor recreanten gewaarborgd blijven, zowel als de gewenste impact van deze grofwildsoorten op het ecosysteem. Maar tegelijkertijd moet de ongewenste impact zowel binnen als buiten het gebied aanvaardbaar blijven. Voor damhert komt daar nog bij dat de aanwezigheid van de soort beperkt blijft tot het Drongengoedcomplex en vestiging daarbuiten van damhert wordt tegengegaan'.

1.2.2.3 Soorten

Reewild:

- Er wordt gekozen voor **actief populatiebeheer van ree via afschot, gekoppeld aan het beheer van damhert**. Er wordt hierbij gestreefd naar een minimale verstoring en een maximale impact op de populatiegroei van ree. Dit wil zeggen dat prioritair het afschot zich richt op die groepen binnen de populatie die sturend zijn voor de populatiegroei (reegeiten en kitsen).
- Er wordt gekozen voor een gecombineerd afschot damhert / reegeit en kits en dit in het kader van een 3-jaren plan + evaluatie na 3 jaren.
- Het ANB bekijkt verder welke van de twee mogelijke pistes er gevolgd zal worden voor het afschot van de bokken. De twee mogelijke pistes zijn een zomerperiode in het gebied zelf, of het bokkenafschot buiten het gebied laten uitvoeren door omliggende WBE's. Zowel de publieke opinie, de verstoring en de impact op andere soorten in het gebied zullen hierbij zeker meegenomen moeten worden.

Voor reewild wordt een populatiedichtheid nagestreefd die gepaard gaat met gunstige bioindicatoren (kitsgewichten en onderkaaklengtes minstens gelijk aan de mediaan van de rest van de provincie of kitsgewichten van 12.5kg voor vrouwelijke kitsen en 13 kg voor mannelijke kitsen). Via adaptief beheer zullen driejaarlijks afschotplannen worden aangevraagd en zo nauwkeurig mogelijk worden gehaald. Als de aanpalende Wildbeheereenheden bijkomend bokken kunnen realiseren, zal het afschot beperkt blijven tot geiten en kitsen. Indien deze populatiedichtheden nog voor problemen zorgen, zal deze doelstelling worden herbekeken ivf de schade (aantal verkeersongevallen en schade aan beplantingen en natuurlijke verjonging). Momenteel zijn er geen exacte gegevens over schade verzameld, behalve verkeersongevallen, evenmin over de bioindicatoren van de dieren binnen Drongengoed. De plaatselijke vrijwilligers laten wel weten dat het reewild momenteel in mindere conditie is. Indien beoordeeld wordt dat de schade aanvaardbaar is, wordt deze dichtheid behouden door jaarlijks beheer.

In Maldegemveld wordt geen reewild bejaagd. De natuurstreefdoelen van Maldegemveld liggen relatief meer in de open sfeer en ree draagt (beperkt) bij tot het open (boomloos) houden van de vegetatie.

Damhert:

Voor damhert wordt binnen het Drongengoedcomplex een populatiedichtheid nagestreefd die dalend is (tot de referentietoestand van 2010) en die kan leiden tot vergelijkbare tellingen. Indien beoordeeld wordt dat de schade aanvaardbaar is, wordt deze dichtheid behouden door jaarlijks beheer.

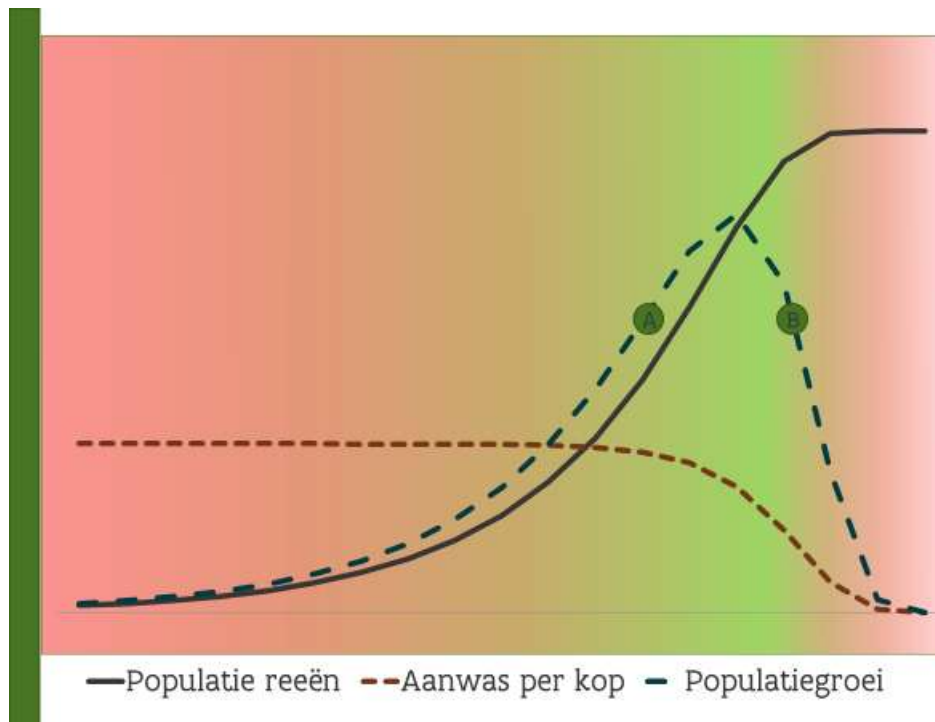
Ander bejaagbaar wild:

Soorten die overlast (kunnen) veroorzaken: everzwijn, konijn, houtduif, zomerganzen (Canadese gans, grauwe gans), verwilderde kat en andere wildsoorten enkel als ze tijdelijk en of plaatselijk voor overlast zorgen, kunnen bejaagd of bestreden worden. Eerdere overlast werd in het recente verleden ondervonden van verwilderde kat. Deze dieren worden dan weggevangen in samenwerking met lokale huisdierenopvangcentra of – verenigingen. Van andere wildsoorten werd tot op heden geen overlast ondervonden.

Voor invasieve exoten (Nijlgans, wasbeer, wuntjak) wordt een intensief beheer gevoerd dat als streefdoel heeft zo snel als mogelijk in te grijpen en vestiging onmogelijk te maken, indien nodig in eigen beheer, al dan niet uitgebreid met jagers.

1.3 Concrete maatregelen met het oog op een duurzaam wildbeheer; Adaptief beheer

Met het oog op een duurzaam reebeheer worden bio-indicatoren (kitsgewichten, onderkaaklengtes, aantal embryo's per drachtige geit) verzameld teneinde de conditie optimaal te kunnen inschatten. Daarnaast worden jaarlijks tellingen georganiseerd om de evolutie op de voet te volgen dmv kilometerindexen. Bij een dichtheid die submaximaal is, groeit de populatie sterk aan (punt A op onderstaande grafiek), is de conditie van het reewild goed en kan die duurzaam behouden blijven. De meeste geiten hebben twee jongen met een grote overlevingskans. De populatiegroei is even groot als bij punt B, dat bereikt wordt bij een (veel) hogere stand. Of de natuurlijke verjonging van gewenste inheemse soorten bij deze populatiedichtheden mogelijk is, moet worden bekeken, tenminste met kwalitatieve proefvlakken.. (verkeersongevallen, schade?????)

Voor de damhertenpopulatie wordt vertrokken vanuit de visie ANB om het aantal te reduceren tot ongeveer het aantal van in 2010, waarbij het evenwicht tussen beide geslachten gerespecteerd wordt. Vanaf het moment dat dit niveau bereikt wordt, moet het jaarlijks aantal te schieten dieren worden verminderd en teruggebracht naar ongeveer de jaarlijkse aangroei. De damherten worden ook bejaagd in Maldegemveld.

1.4 Concrete jachtplanning in tijd en ruimte om populatiedoelstellingen per soort te realiseren

De jacht wordt afgestemd op de wettelijke jachtperiode van reegeiten en reekitsen, nl in de periode januari – maart. Rekening houdend met o.m. een vroege terugkeer van boomleeuwerik zal de jacht zoveel mogelijk plaatsvinden voor half maart. In deze periode kan de wettelijke jacht op damhert tegelijkertijd met de jacht op reegeit en reekitsen plaatsvinden, onder de vorm van bijzondere jacht. Dit is mogelijk voor alle leeftijden en voor beide geslachten. Onder de vorm van adaptief beheer wordt een intervaljacht georganiseerd. Gedurende twee kortere periodes van een week wordt aanzitjacht georganiseerd. Deze twee periodes kunnen, indien nodig, worden aangevuld met 1 tot 3 gezamenlijke aanzitdagen of -avonden en eventueel drukjachten waarbij een grotere jachtdruk wordt georganiseerd.

Gelet op het feit dat we als overheid zelf nog weinig ervaring hebben met het bejagen van damhert, zal regelmatig moeten bijgestuurd worden in de instructies voor de jagers.

Hiervoor is licentiejacht een geschikt instrument. Dat is ook gebleken in het licentiejachtproject in Ravels en Arendonk, waar de eigenaar/ terreinbeheerder flexibel kon

inspelen op steeds veranderende omstandigheden op het terrein en het wildbeheer kon afstemmen op alle andere functies die het gebied te vervullen heeft.

Een verpachting aan de hand licenties kan voordelen hebben in die situaties waar een directe en flexibele aansturing van het grofwildbeheer door de terreinbeheerder/eigenaar op het terrein wenselijk is. Hierbij denken we aan grote tot middelgrote gebieden op momenten dat er een omvormingsbeheer plaatsvindt, er grote veranderingen in de grofwildbeheerdoelstellingen of maatregelen verwacht worden op korte tot middellange tijd of wanneer men nieuwe methodes wil uittesten (bv. in het kader van wetenschappelijk onderzoek of pilootstudies). Voorbeelden zijn de opkomst van nieuwe soorten (bv. everzwijn, maar ook invasieve soorten zoals wasbeer of muntjak) en het omvormingsbeheer van naald- naar loofbos door het bevorderen van de natuurlijke verjonging. Het werken met licenties laat de beheerder immers toe jaarlijks zelf te beslissen over de concrete uitvoering van het wildbeheer. Dat kan gaan over het aantal jagers (licenties), de jachtstrategie, de locaties waar gejaagd wordt en de periodes waarbinnen dat mag gebeuren.

De jachtdruk wordt bij voorkeur georganiseerd in de zones die niet voor het publiek toegankelijk zijn, zodat het gebied niet moet worden afgesloten voor wandelaars. Deze zones staan gearceerd weergegeven op onderstaande kaart. Rode arcering is in het militair domein, zwarte arcering is in het Drongengoedbos. Enkel als blijkt dat de ontoegankelijke zones niet volstaan, worden ze uitgebreid naar de meer toegankelijke zones. Vanaf 2026 zal dit gebeuren met uitbreiding naar Drongengoed-West en voor damwild eveneens naar Maldegemveld.

Kaart 1 Toegankelijkheidsregeling Drongengoedcomplex; de rood en zwart gearceerde zones zijn niet toegankelijk.

- 1.5 Engagement over verzamelen gegevens over geschoten wild en een plan van aanpak voor de manier waarop die gegevens zullen worden verzameld voor een jaarlijks wildrapport.**

Van het geschoten wild wordt het nodige materiaal en gegevens verzameld om de bio-indicatoren te kunnen bepalen. Onderkaak en baarmoeder en ovaria van vrouwelijke dieren worden verzameld en doorgestuurd naar INBO, gewicht en geslacht, maar ook exacte plaats van afschot wordt genoteerd en ingegeven in het e-loket. Deze gegevens staan eveneens ter beschikking van INBO. INBO bepaalt aan de hand van het ingeleverde materiaal de leeftijd, het aantal embryo's voor reegeten, de onderkaaklengte, drachttoestand damhinderes..... Verder worden waarnemingen door de jagers genoteerd in een jachtdagboekje dat voor verdere verwerking door INBO zal worden verzameld.

2 Valwild

Sinds 2016 worden de gegevens mbt valwild verzameld door de vereniging "Wij steken zo maar over" (Nico Van de Walle). Deze gegevens zijn mogelijk niet 100% volledig, maar worden wel op dezelfde manier verzameld en de trend is duidelijk.

jaar	ree	damhert
2016	12	2
2017	11	2
2018	12	2
2019	13	3
2020	16	4

Tabel 1 :Valwildgegevens in de onmiddellijke omgeving van het Drongengoedcomplex

Deze trend kan mogelijk beïnvloed worden door het nemen van preventieve maatregelen. Zo werd in 2020 een snelheidsbeperking ingevoerd (zie 2.2) waardoor het aantal verkeersslachtoffers mogelijk beperkt werd. Zonder deze snelheidsbeperking was het aantal slachtoffers in 2020 mogelijk nog groter.

ANB beveelt aan om gegevens in het Eloket in te brengen.

2.1 Engagement voor verzamelen van gegevens en een plan van aanpak voor de manier waarop de gegevens worden verzameld in een jaarlijks valwildrapport

De gegevens zullen ook in de toekomst verwerkt worden in een jaarlijks valwildrapport en worden bovendien ingegeven in het eloket van ANB

2.2 Concrete beheerdoelstellingen en maatregelen om voorkomen van valwild te reduceren

Quick-wins om het aantal verkeersslachtoffers te reduceren kunnen bestaan uit o.m. het opnieuw invoeren van een snelheidsbeperking. Die werd in 2020 geïntroduceerd n.a.v. het

inrichten van een wachtparking voor vrachtwagens op het militair domein n.a.v. de Brexit, maar werd afgeschaft toen bleek dat de parking niet nodig was. Deze herintroductie van de snelheidsbeperking tot 50km/u op de N 461 wordt positief geadviseerd door de lokale politie.

3 Wildschade

3.1 Engagement over het verzamelen van gegevens over wildschade en een plan van aanpak voor de manier waarop deze gegevens zullen worden verzameld in een jaarlijks wildschaderapport.

Er zal minstens een kwalitatieve documentatie worden bijgehouden van de schade binnen het Drongengoed dmv foto's van rasters die de toestand binnen en buiten wildraster tonen...; hiertoe zullen enkele proef- of demorasters van 6X6m worden geplaatst op de locaties waar natuurlijke verjonging van gewenste soorten wordt verwacht.

Verder wordt aanbevolen dat alle schade rondom het Drongengoedcomplex wordt ingegeven in het eloket (voorlopig enkel mogelijk voor reeschade en niet voor damhert) door landbouwers, omwonenden...

3.2 Concrete en haalbare doelstellingen om de schade te reduceren

Rond nieuwe aanplantingen binnen Drongengoed zullen tijdelijke wildrasters geplaatst worden ter bescherming van het plantsoen tegen wildschade gedurende de eerste 5 à 10 jaar.

4 Overlastsoorten

4.1 Engagement over het verzamelen van gegevens over overlastsoorten en een plan van aanpak voor de manier waarop deze gegevens zullen worden verzameld voor een jaarlijks overlastsoortenrapport

Indien overlastsoorten worden vastgesteld zal de boswachter dit melden aan de regiobeheerder die samen met de themabeheerder bepaalt hoe de soort best gemonitord wordt en wanneer een maatregel nodig is. Voor de meest frequent voorkomende overlastsoorten bestaat een mogelijk plan van aanpak. Voor andere soorten die onverwacht voor overlast zorgen, zal ad hoc bekeken worden wat de meest aangewezen manier van aanpak is en of in eerste instantie preventieve maatregelen mogelijk zijn.

Voor everzwijn komen de meldingen binnen via everzwijn.be of via melding aan het REBOteam conform de afspraken binnen het faunabeheerzoneoverleg.

Invasieve exoten worden opgenomen in de bestaande early warning-rapid response werking.

4.2 Concrete en haalbare beheerdoelstellingen en maatregelen om soorten die overlast veroorzaken aan te pakken

Voor zomerganzen (Canadese gans en grauwe gans) kan afvangst in de rui overwogen worden indien meer dan 20 dieren van dezelfde soort in de rui komen.

Voor everzwijn wordt in overleg met het REBOteam en in samenwerking met de aanpalende WBE's het meest voor de hand liggend plan van aanpak uitgewerkt.

Voor verwilderde kat wordt samengewerkt met de lokale huisdierenopvangcentra die de dieren komen wegvangen.

5 Subsidieerbare projecten: geen

6 Overeenstemming met instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten voor de SBZ (V en H)

habitattype		Actuele oppervlakte	Nagestreefde oppervlakte 2032 binnen SBZ
4010	Noordatlantische vochtige heide	<0.5ha	19ha
4030	Droge Europese heide	3.3ha	
6230	Soortenrijke heischrale graslanden	<1ha	6.5ha
6510	Laaggelegen schraal hooiland	0ha	>7ha
9120	Atlantische zuurminnende beukenbossen met Ilex	83.5ha	274ha door omvorming en uitbreiding
9160	Subatlantisch eikenhaagbeukenbos	16.5	44ha (vnl omvorming)
91F0	Alluviale bossen met <i>Alnus glutinosa</i> en <i>Fraxinus excelsior</i>	1ha	4ha

Tabel 2: Actuele oppervlakte en streefoppervlaktes van de verschillende habitats in Drongengoedbos

Beheerdoelen die te maken hebben met instandhoudingsdoelstellingen binnen het habitatgebied SBZ(H):

- Uitbreiden habitatwaardig bos is de doelstelling die veruit de grootste oppervlakte inneemt
- Natuurlijke processen als uitgangspunt, met maximaal stimuleren van natuurlijke verjonging.
- Creëren boomrijke heide aansluitend op het natuurreservaat Maldegemveld met verbinding naar militair domein.

Maatregelen:

- selectieve hoogdunning en groepenkap in homogene exotenbestanden. Naast natuurlijke verjonging kan ook worden aangeplant met (autochtoon materiaal van) inheemse soorten.
- Vlaksgewijze kappingen van uitheemse naald- en loofboomsoorten.

- Compenserende beplantingen worden uitgevoerd binnen het gebied. Oppervlakte bosaanplanting of spontane verbossing is groter dan de gekapte oppervlaktes.
- In het militair domein wordt een aantal Amerikaanse eikenbestanden groepsgewijze gekapt en gefreesd, gevolgd door natuurlijke bosverjonging of aanplanting

Hoewel geen metingen van wildvraat gebeurden tot nog toe is een zekere invloed van het wild op de verjonging van het bos hoogstwaarschijnlijk en de evolutie van die invloed wordt verwacht in sterk stijgende lijn te gaan.

Bij aanplanting is wildschade nu duidelijk aanwezig en worden preventieve maatregelen genomen om schade te voorkomen. Voor natuurlijke verjonging en spontane verbossing is de impact niet eenduidig en zullen de proefpercelen of metingen meer duidelijkheid moeten brengen.